

ביצד צולין פרק שביעי פסחים

פ.

עין משפט
נר מצוה

נח א מיי פ"א מהל'
מגינה הלכה ד:
נב ב מיי פ"ב מהל'
מגינה הלכה ט:
ג א מיי פ"ג מהל' ק"פ
הלכה ד:
כד ד עס הלכה ט:

מוסף רש"י

אפילו שבט אחד טמא.
צ"ד נכנס ופ"ל לר'
יורה הלך דומה טומאה
ועשו כולן בטומאה עמו,
לפי שאין קרבן ציבור
חלוק. ולדברי הממס
טוהרים עושים הראשון
והשני עושין פסק שני
(מנחות טו). מטמאין
אחד מהן בשרץ.
לכרע רוב ציבור לטומאה
(לקט"ו ט). הללו עושין
לעצמן. טהרה, והללו
עושין לעצמן. בטומאה,
טוהרים לא עבדי בטומאה
דכוי כבוי, וזכ טוהרין
לא עבדי בטומאה, וטמאין
לפי מה דתירו משום
דהו נמי רובא ורובא
לפי מה דתירו (ע"ל
טט). כולוהו תשלומין
דראשון גיבור. שהי
יוס אחד עשה הכנוס
עקר כולו, דכתיב אטו,
והלאחרי עשה תשלומין
לו (מגינה ט). טומאה
הדחיה היא בציבור.
לומר נקושי נחית אלא
דחיה ענלל על ידי
שואות עון, שהיך חרפה
ולא בסיגר גמור (תבתי
ג). על פי שקרבן
ציבור דומה ארבה נקושי
הותרה ולא היתר גמור,
וכל עני דלמיתו להדורי
מקדישין שעשו טהרה
(יבמות א: חו: וע"ל טו.
טט).

רבינו חננאל (המשך)

את השני, ואחרי כן נתן
דאמר כל חוקק לראשון
זקול לשני, וכן השני
תשלומין דראשון הוא,
הילכך כשם שראשון לא
עבדו דתנן הפסח שבא
בטומאה לא יאכלו ממנו
זבין וזבות וכו', בשני
נמי לא עבדו דתורה
דחיה מטמאין לפסח שני,
דחיה אלו עושין את
השני הובין והזבות והגדנות
היולדות האנושין והשוניין
והמזדריסין והמזדריסין
ובועלי נדות ומי שהיה
טמא או בדרך רחוקה,
א"כ למה נאמר טמא דאי
בעי למיעבד לא שבקין
ליה, א"כ למה נאמר
ומי שהיה בדרך רחוקה
מטמאין מן הכרת, ומיביטין
לובין ולזבות מאיש איש,
דחיה יוכל לא יהו נדחין,
אמר רב הראשון ועושין את
השני אלא טמא ומי
שהיה בדרך רחוקה, ובין
ומצדעין שני, ת"ל איש
איש, הלכך כל היכי
דעבדי הוהוין בראשון
עבדו טמאין בשני, אבל
אי לא עבדו ראשון אלא
בטומאה, לא עבדי השני
אבל טומאה לא מדחיה

משלחין אחד מהן לדרך רחוקה. פירוש אחד מן הטוהרים
מדפיין ויטמאו בשרץ *וקשה לריב"א א' אדרבה ישלחו
אחד מן הטמאים לדרך רחוקה דהשתא הוה טוהרין רובא ועבדי
צטורה דכזולה שמעתין אמרינן דמהדרי' אטהרה ותיך דעולא
גופיה אמר לקמן זמי שהיה טמא

(דף ג:) דרך רחוקה לטהור ואין
דרך רחוקה לטמא ולא היה מועיל
שילוח טמא לטמא היה מנעקף
לאותם ציירושלים ואין נראה לר"י
דטעמא דאין דרך רחוקה לטמא לפי
שכשהו צירושלים נמי אינו יכול
לעשות פסחו אלא ע"י שילוח ב (ט) אבל
הכא יש דרך רחוקה לטמא כיון
דמתנה טמאין ואם היה צירושלים
היה יכול עצמו לעשות¹ אלא נראה
לר"י דמהדרינן שיעשו כולם בראשון
ולא ידחו הטמאין²:

אתה מרחוהו מחגיגתו. ואם
תאמר והא קיימא לן
בתמיד נשחט (ע"ל טז). ע"ל וטמא
משלחם קרנותיהו ותיך ריב"א
הואיל והיה חובה לזכ דרגל יש
דין עולת ראיה דדרשינן בפרק קמא
דחגיגה (דף ז:) דלמא פטור מן
הראיה שנאמר וטמא וטהור והצאתם
שמה כו' ו' ו' איתא צירושלמי דאיתקש
לעולת ראיה ואם תאמר השתא
כשמשלחהו דרך רחוקה נמי מדחהו
מחגיגתו שאינו יכול לזכ ביום טוב
מחוץ לתמוס¹ וכיון דלא חזי בראשון
לא חזי בשני ויש לומר דיכול לזכ
ולעשות ביום ראשון מה"ט דתחומין
דנצנן ועוד נהי דכששילחהו דרך
רחוקה עד שעה שחיתה שלא יכול
לחזור לירושלים מצדוד יוס מכל
מקום יכול לזכ לתמוס ויכנס
למחר ועוד טמא ותיגר דלא חזי בגופו
בראשון לא חזי בשני אבל הכא
מיחזא חזי אלא שאינו יכול לזכ
וכי הו יוס ראשון צצנת אף על
פי דלא חזי אמרינן צללו דברים
(ע"ל דף ע:) דלעבד צללין יומי:
עקר משכניה וסיביה ורחיב.
הך פירכא ליתא למאן
דחשיב דרך רחוקה מאיסקופת
עזרה ולחון ואם תאמר ומה
תקנה רוצה רב נחמן שיעשו דהא
רב נחמן גופיה קסבר צפרק מי
שהיה טמא (לקמן ג:) שומטין וזקוקין
על עמא שרץ ויש לומר דקסבר
דלאו תשלומין דראשון יניחו
ויכול לטמאותו זמנא:

ר"מא בהא קמיפלגי מר סבר
טומאה דחוייה ומר
סבר טומאה הותרה. השתא
לכולי עלמא טהרה מידחיא ולא
טומאה דאיש כי יהיה טמא משמע
דהאיש לזכו טמא והציבור טוהרים¹
ומאן דקסר טומאה הותרה מיקרו
שפיר טוהרים² ומסיק לכולי עלמא
לחוייה מר סבר טהרה מידחיא
אלא עבדי צין צטורה צין בטומאה:
בראשון

לא תוכל לזכות אם הפסח נאחד. צצנל יחיד לא תזמנו שהיה
אוחי היחיד גורם ומועיל בשמיטתו שום זך נמיה: איקרי קסל
ומילתא מפ' בהוריות (ה): דקאמר ליה רחמנא ליעקב³ גוי וקהל
גויס יהיה ממך וכבר נולדו לו כל השבטים חוץ מצנימין הילכך צצנ
אחד חשבו כציבור ולא מידחי לשני:
יעשו בטומאה אף טוהרין אם ירלו:
טמאין אחד מהן. כי היכי דניהו
רוב טמאין וניעבדו כולהו [בטומאה]:
שפיו טמאין עורפין על הטוהרין
אחד. דלא חזו טוהרים בראשון:
הדרי' קושיין לדוכסיה. דהוו להו
פלגא ופלגא והללו יעשו לעצמן והללו
יעשו לעצמן: אלא ה"ק כו'. ולעולם
מתנה על מחנה דווקא קמני וה"ק
רב אי משכמת תנא דאית ליה כמ"ק
דאמר פלגא ופלגא לא עבדי טוהרין
בטומאה דקתמי הללו עושין לעצמן
וכרבי יודה דלמר אין קרבן ציבור
חלוק ממי עבד קהל בטומאה
בראשון לא מפליג למיעבד טוהרין
צטורה דאסור לתלם שנגזף הדבר
דמוכחא מילתא צדיקא כשמהרין
אלו מאלו: **טמאין אחד מהן צצנ**.
ונעבדיה כולהו בטומאה: **שחטין**
וורקין על עמא שרץ. והואל וחזי
לאותה הילכך אין מריע את
הציבור לטומאה: **מחגיגתו**. של מחר
שתיה מטמאו כל צצנה: **אפשר**
דעבדי. מחגיגתו צצנתי של פסח
שהו שמיני שלו דהא כל ו' תשלומין
אית ליה: **קסבר רובא**. הימני של
רגל תשלומין של ראשון. ו' ואין
תשלומין זה לזה ופלוגתא היא בחגיגה
(דף ט:). ומאן דאית ליה כולן תשלומין
לראשון סבר היכא דלא חזי לראשון
תו לא חזי: **מאן לייס לך**. להשתלם
לדרך רחוקה: **וכי עקר משכניה**
וסיביה. אהלו ויתדמותו ויהי צצנתי.
מי ישמע לנו להטריח עצמו הילכך
הא עדיפא כרב: **רובן זבין**. דלא
מנא למיעבד בראשון: **אין סלומין**
לפסח הצב בטומאה. ואין הוצין
עושין את השני אפילו טהרו: רב
הונא סבר טומאה דחוייה היא
צצנתי. ובקושי הוטר להקריבו
הלכך לא משויין להו צטוהרים
למידחי טמאין לשני: **ורב אדא**
סבר היסר הוא צצנתי. ומשוין
להו צטוהרין ודמו זבין לשני:

לא תוכל לזכות אם הפסח נאחד. צצנל יחיד לא תזמנו שהיה
אוחי היחיד גורם ומועיל בשמיטתו שום זך נמיה: איקרי קסל
ומילתא מפ' בהוריות (ה): דקאמר ליה רחמנא ליעקב³ גוי וקהל
גויס יהיה ממך וכבר נולדו לו כל השבטים חוץ מצנימין הילכך צצנ
אחד חשבו כציבור ולא מידחי לשני:
יעשו בטומאה אף טוהרין אם ירלו:
טמאין אחד מהן. כי היכי דניהו
רוב טמאין וניעבדו כולהו [בטומאה]:
שפיו טמאין עורפין על הטוהרין
אחד. דלא חזו טוהרים בראשון:
הדרי' קושיין לדוכסיה. דהוו להו
פלגא ופלגא והללו יעשו לעצמן והללו
יעשו לעצמן: אלא ה"ק כו'. ולעולם
מתנה על מחנה דווקא קמני וה"ק
רב אי משכמת תנא דאית ליה כמ"ק
דאמר פלגא ופלגא לא עבדי טוהרין
בטומאה דקתמי הללו עושין לעצמן
וכרבי יודה דלמר אין קרבן ציבור
חלוק ממי עבד קהל בטומאה
בראשון לא מפליג למיעבד טוהרין
צטורה דאסור לתלם שנגזף הדבר
דמוכחא מילתא צדיקא כשמהרין
אלו מאלו: **טמאין אחד מהן צצנ**.
ונעבדיה כולהו בטומאה: **שחטין**
וורקין על עמא שרץ. והואל וחזי
לאותה הילכך אין מריע את
הציבור לטומאה: **מחגיגתו**. של מחר
שתיה מטמאו כל צצנה: **אפשר**
דעבדי. מחגיגתו צצנתי של פסח
שהו שמיני שלו דהא כל ו' תשלומין
אית ליה: **קסבר רובא**. הימני של
רגל תשלומין של ראשון. ו' ואין
תשלומין זה לזה ופלוגתא היא בחגיגה
(דף ט:). ומאן דאית ליה כולן תשלומין
לראשון סבר היכא דלא חזי לראשון
תו לא חזי: **מאן לייס לך**. להשתלם
לדרך רחוקה: **וכי עקר משכניה**
וסיביה. אהלו ויתדמותו ויהי צצנתי.
מי ישמע לנו להטריח עצמו הילכך
הא עדיפא כרב: **רובן זבין**. דלא
מנא למיעבד בראשון: **אין סלומין**
לפסח הצב בטומאה. ואין הוצין
עושין את השני אפילו טהרו: רב
הונא סבר טומאה דחוייה היא
צצנתי. ובקושי הוטר להקריבו
הלכך לא משויין להו צטוהרים
למידחי טמאין לשני: **ורב אדא**
סבר היסר הוא צצנתי. ומשוין
להו צטוהרין ודמו זבין לשני:

כמה משלחין אחד מן
הטהורין ועבדי כולהו
בטומאה. חוס' שאנן.
ב. הילכך אין מובלת לו
דרך רחוקה שאו מנו מן
ישלח פסחו.
ג. וכשהו בדרך רחוקה
אינו יכול לעשותו הוא
לעצמו יהו טמא כן טהור
ומעלת לו דרך רחוקה.
ד. לפסח שני. ש.
ה. ה"ק דרשין גבי
חגיגה. ש.
ו. והוא פלגי מר סבר
טומאה דחוייה ולא מרי
טהורין. ש.
ז. והילכך
יש ולו תשלומין. שו.

מוסף תוספות

א. כמה משלחין אחד מן
הטהורין ועבדי כולהו
בטומאה. חוס' שאנן.
ב. הילכך אין מובלת לו
דרך רחוקה שאו מנו מן
ישלח פסחו.
ג. וכשהו בדרך רחוקה
אינו יכול לעשותו הוא
לעצמו יהו טמא כן טהור
ומעלת לו דרך רחוקה.
ד. לפסח שני. ש.
ה. ה"ק דרשין גבי
חגיגה. ש.
ו. והוא פלגי מר סבר
טומאה דחוייה ולא מרי
טהורין. ש.
ז. והילכך
יש ולו תשלומין. שו.

רבינו חננאל

איתמר הוה ישראל מחצה
טהורין ומחצה טמאין
אמר רב מטמאין אחד
מהן בשרץ. ואחרי האמר
רב הללו עושין לעצמן
הללו עושין לעצמן. אמר
הכא במאי שנקיין כגון
שחטא טמאין עורפין על
הטהורים אחד, ואם תאמר
א"כ הנה הרוב טמאין
יעשו בטומאה. סבר רב
אין היחיד מכריע את
הציבור לטומאה, כלומר
אחד כמי שאינו הוא. אי
הכי מחצה על מחצה הו,
ושמעין ליה לרב דאמר
מחצה על מחצה כרוב
ההללו עושין לעצמן
ההללו עושין לעצמן.
ושניין
הכי אמר רב אי איכא
תנא דסבר לה כמ"ק
דאמר רב אמרו ליה כי
הו בראשון רובא לא
אפשר לא אפשר הכא
נמי לא אפשר איתמר
הו רובן טמאין ומיעומו
ובין רב הונא אמר ר' אין
תשלומין לפסח הבא
בטומאה ורב אדא בר
אהבה אמר ר' יש
תשלומין לפסח הבא
בטומאה קסבר ר' טומאה
דחוייה היא בציבור
ומ"ד יש תשלומין לפסח
הבא בטומאה קסבר
אמרי לא דכולי עלמא
טומאה דחוייה בציבור
ובהא פליגי מר סבר
דפרישית ומר סבר
טומאה נמי מידחיא
וקרא משמע הכי איש
נדחה ואין ציבור נדחים

שאר טמאין כגון זבין וזבות וכיוצא בהן כלל, דתורה מדחיה אפילו שאר טמאין לשני, אבל טומאה לא מדחיה
שאר טמאין מן הראשון לשני, הלכך לא עבדו בשני כלל. ורב אדא בר אבהא אמר יש תשלומין לפסח הבא
בטומאה. ומי שלא עשה הראשון יעשה השני, דטומאה נמי דחיה, מאי טעמא טמאין מתים למה עושין השני לפי
שלא יכלו לעשות הראשון, זבין ומצדעין נמי כיצא בהן לא יכלו לעשות הראשון ויעשו שני. וביולי עלמא טומאה
דחיה היא בציבור (ד"א) אפילו טומאה מדחיה דכיון דטמאין מתים עבדו הראשון כשהיון חשיבי דטומאת מת
התר היא בציבור הלכך שאר הטמאין עושין השני. איתמר רבין זבין ומיעומו טמאין מתים. אמר רב טמאין מתים אין
עושין הראשון דהא מיעוטא ניהו ומיעוטא נדחין לפסח שני, בשני נמי לא עבדו דקיימא לן כל היכא דלא עבדו
צבור בראשון לא עבדו מיעוטא בשני וכי כתיב ויעשו בני ישראל היכא דאפשר, היכא דלא אפשר חשבין להו
כאלו כולן זבין.